

PS 63/17 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant op 23 juni 2017

Inhoudsopgave	
Inhoudsopgave	2
Index gesproken personen	3
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	4
Opening van de vergadering / vaststellen agenda	7
Actualiteit	8
II Bespreekstukken	11
20/17 Begrotingswijziging Intensivering Internationalisering en Branding 2017-2019	11
28/17 Statenvoorstel Conceptbegroting 2018 Gemeenschappelijke Regeling regiotaxi Brabant Noordoost, zienswijze PS	28
IV Stemming	29
44/17 Statenvoorstel Lijst Ingekomen Stukken periode 18 mei 2017 tot en met 31 mei 2017	29
45/17 Notulen van de PS-vergadering 21 april 2017	29
20/17 Begrotingswijziging Intensivering Internationalisering en Branding 2017-2019	29
28/17 Statenvoorstel Conceptbegroting 2018 Gemeenschappelijke Regeling regiotaxi Brabant Noordoost, zienswijze PS	30
V Sluiting	31

Index gesproken personen

Arts, mw. W.M.A., 29
Bahar, drs. H., 29
Bakker, W.J., 26
Berg, H.F. van den, 10
Brunklaus, mw. drs. P.M., 28, 29
Burger Dirven, drs. K.A.J.M., 29
Cate, mw. mr. K.A.E. ten, 7
Deryckere, M.N.R.C., 11, 19, 21, 28
Hattem, A.W.J.A. van, 24, 25, 28, 29
Heijman, J.H.W.F., 28, 29
Heijmans, N.G.L., 28
Koevoets, H.J.P.E., 11, 27
Kort, M.V. de, 14, 22, 23, 28
Kutlu, S., 13, 16, 28, 29
Overveld, W.A.A.M. van, 28, 29
Portheine, P., 8, 9
Roks, L.A.G., 12, 21, 22, 24, 25
Smeets, drs. M.E.J., 26
Smeulders, S.J.A.H., 29
Uijlenhoet, A., 14, 20
Voorzitter, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30
Vreugdenhil, ing. H.J., 28, 29
Wel, ir. M.C. van der, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 26, 28, 29

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS
mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bahar, drs. H.	CDA	Helmond
Bakker, W.J.	PVV	Waalwijk
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bollen G.W.	VVD	Sint Anthonis
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Brakel, mw. C.E.P. van	CDA	Veldhoven
Braspenning, A.L.J.	CDA	Strijbeek
Brunklaus mw. drs. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Claessens-Vloedgraven, mw. W.	SP	Roosendaal
Deryckere, M.N.R.C.	CDA	Tilburg
Dingemans, mw. F.M.	D66	Kaatsheuvel
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Everling, M.J.	SP	Uden
Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijman, J.H.W.F.	Lokaal Brabant	Tilburg
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoon, mw. A.J.M. de	CDA	Etten-Leur
Jonge, R.A. de	SP	Halsteren
Kammen, mw. drs. P. van der	PVV	Tilburg
Klitsie, mw. drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kort, M.V. de	PvdA	Vught
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Maas, B.L.M.	PvdA	Netersel
Meel, J. van	SP	Breda
Meeuwis-van Langen, H.E.M.	D66	Best
Meijer, A.A.	D66	Breda
Oosterveer, dr. ing. H.	50PLUS	Waalre
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M.	VVD	Vught
Overveld, W.A.A.M. van	50PLUS	Oudenbosch
Panhuizen, A.V.	VVD	Tilburg
Portheine, P.	VVD	Riethoven
Roijackers, mw. H.I.	GroenLinks	's-Hertogenbosch

Roks, L.A.G.
Schüller, mw. drs. I.J.W.
Sloot, mw. M.A.B. van der
Smeets, drs. M.E.J.
Smeulders, S.J.A.H.
Spapens, M.
Staak, W.R. van der
Steenbakkers, S.P.M.F.
Surminski, mw. M.J.G.P.
Uijlenhoet, A.
Vreugdenhil, ing. H.J.
Vugt, drs. R.J. van
Wel, ir. M.C. van der
Willems-Kardol, mw. J.C.

PVV
VVD
CDA
GroenLinks
PvdA
SP
SP
CDA
PvdD
GroenLinks
CU/SGP
CDA
PvdD
PVV

Etten-Leur
Woudrichem
's-Hertogenbosch
Oosterhout
Helmond
's-Hertogenbosch
Sint-Oedenrode
's-Hertogenbosch
Hoogerheide
Rosmalen
Nieuwendijk
Woudrichem
Rijsbergen
Helmond

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 23 juni 2017

Agenda

I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda

II. Actualiteit

III. Bespreekstukken

20/17 Begrotingswijziging Intensivering Internationalisering en Branding 2017-2019

**28/17 Statenvoorstel Conceptbegroting 2018 Gemeenschappelijke Regeling regiotaxi
Brabant Noordoost, zienswijze PS**

IV. Stemming

**44/17 Statenvoorstel Lijst Ingekomen Stukken periode 18 mei 2017 tot en met 31 mei
2017**

45/17 Notulen van de PS-vergadering 21 april 2017

20/17 Begrotingswijziging Intensivering Internationalisering en Branding 2017-2019

**28/17 Statenvoorstel Conceptbegroting 2018 Gemeenschappelijke Regeling regiotaxi
Brabant Noordoost, zienswijze PS**

V. Sluiting

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 23 juni 2017

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

Griffier: mw. mr. K.A.E. ten Cate

Volgens de presentielijst zijn 52 leden aanwezig, te weten:

Altundal, mw. Arts, Bahar, Bakker, Van den Berg, Bollen, Boon, Braspenning, mw. Brunklaus, Burger Dirven, mw. Claessens-Vloedgraven, Deryckere, mw. Dingemans, mw. Dirken, Everling, Van Gruijthuijsen, Hageman, Van Hattem, Heijman, Heijmans, mw. De Hoon, De Jonge, mw. Van der Kammen, mw. Klitsie, Koevoets, De Kort, Kouthoofd, Kuijken, Kutlu, Maas, Van Meel, mw. Meeuwis-van Langen, Meijer, Oosterveer, mw. Otters-Bruijnen, Van Overveld, Panhuizen, Porthoine, mw. Roijackers, Roks, mw. Schüller, mw. Van der Sloot, Smeets, Smeulders, Spapens, Van der Staak, Steenbakkers, mw. Surminski, Uijlenhoet, Vreugdenhil, Van der Wel, mw. Willems-Kardol.

Afwezig: mw. Knoet-Michels, Van Vugt, mw. Van Brakel

Opening van de vergadering / vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 13.15 uur

De **voorzitter**: Dames en heren. Ik wil de vergadering openen en ik wil u verzoeken daarbij te gaan staan voor het gebruikelijke moment van stilte.

(Er wordt een moment stilte in acht genomen.)

De **voorzitter**: Dank u wel. Er zit blijkbaar een time lack in het systeem. Ik hoop dat dat vandaag overzichtelijk blijft. Ik hoor mij niet terug nu, dus dat komt helemaal goed.

Ik verzoek de griffier ons mededeling te doen van binnengekomen berichten van verhindering. Mevrouw de griffier.

De **griffier**: Er is bericht van verhindering van mevrouw Knoet, de heer Van Vugt en mevrouw Van Brakel.

De **voorzitter**: Daarop geen aanvullingen vanuit de zaal, zie ik. Dan nemen we daar kennis van. Ik roep u nogmaals op straks, met name als we bij het stemmoment aankomen, dat zal vandaag waarschijnlijk wat eerder zijn omdat de agenda betrekkelijk overzichtelijk is, uw eventuele afwezigheid te melden voordat u de zaal verlaat.

Dan heet ik alle aanwezigen nogmaals van harte welkom, in het bijzonder de bezoekers op de publieke tribune. Van harte welkom! Fijn dat u belangstelling heeft voor ons werk en dat geldt ook voor al degenen die via internet deze vergadering volgen.

Dan stel ik nu de agenda aan de orde. Twee bespreekvoorstellen, dat was al bekend. En op advies van de procedurevergadering zijn toegelaten mondelinge vragen van de fractie van de VVD inzake 'Wind op Land'. En die komen zo dadelijk als eerste aan de orde. Alle moties en amendementen die tijdens deze

vergadering worden ingediend zullen door de griffie op iBabs worden geplaatst. U vindt ze op de Statendag van vandaag onder agendapunt 9 van deze plenaire Statenvergadering. Iemand behoefte om opmerkingen te maken over de agenda?

Actualiteit

De **voorzitter**: Het advies van de procedurevergadering volgend is dan nu als eerste aan de orde het vragenhalfuur. Ik heb begrepen dat namens de fractie van de VVD de heer Porthoine het woord zal voeren. Hij zal in twee minuten de gestelde vragen toelichten. Aan hem het woord.

De heer **Porthoine** (VVD): Voorzitter. Dank je wel. Een actuele mondelinge vraag. Is die actueel en is die urgent? Actueel ja. Het gaat namelijk over de realisatie van onze doelstellingen 'Wind op Land' uit het bestuursakkoord. En daar is gisteren een rapportage over verschenen van de RVO. En urgent, en dat is ook de reden dat ik hem heb geagendeerd, omdat wij de afgelopen weken bij de behandeling van onder andere de Perspectiefnota meerdere malen hier met alle woordvoerders stonden en met elkaar het gevoel hebben dat die urgentie er is en dat die af en toe ook onderstreept moet worden.

In het bestuursakkoord hebben wij een doelstelling opgenomen als provincie om 470 megawatt capaciteit wind op land te realiseren in 2020. Dat hebben we afgesproken in ons bestuursakkoord met de burgers en bedrijven in Brabant. En dat hebben we ook afgesproken met het Rijk. En dat maakt daar deel uit van die 6000 megawatt, zoals u weet. En dat maakt weer onderdeel uit van onze gezamenlijke 14% duurzame energie in 2020. Die doelstelling hebben we als provincie ook herhaald in het uitvoeringsprogramma Energie onder het kopje 'Energieke landschappen' de plaatsing van windturbines ten bedrage van ongeveer 470 megawatt in Brabant in 2020. 21 juni verscheen vanuit de RVO de rapportage - en ik citeer even om de context te schetsen - het gaat over het college in Brabant: "Het huidige college zet sterk in op duurzame energie, heeft daarvoor ook een aparte gedeputeerde aangesteld." Nou, ik geef mevrouw Spierings na dat haar portefeuille iets breder is dan alleen energie. Er is afgesproken in het bestuursakkoord dat we 470 megawatt realiseren en die gaat gehaald worden, waarbij de gedeputeerde aangeeft dat dit het minimum is. En iets verder in die rapportage: "Gegeven de stand van zaken per 31-12-2016 is het volgens de RVO onwaarschijnlijk dat die doelstelling voor 2020 in de provincie Brabant tijdig zal worden gerealiseerd." En in die urgentie hebben wij een paar vragen en die deel ik dan met u. De eerste vraag is of GS de conclusies deelt van de rapportage van de RVO. En mijn tweede vraag is of dat dezelfde conclusie die u ook in de midterm review naar voren komt, die we als het goed is de komende dagen krijgen ter voorbereiding op de eerste bespreking volgende week vrijdag.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Porthoine** (VVD): De derde vraag is, indien u de conclusie van de RVO deelt vernemen we graag de oorzaak hiervan en welke maatregelen GS heeft getroffen of gaat treffen om als provincie deze doelstelling alsnog te halen en de afspraak met het Rijk na te komen. Dank je wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Porthoine. Het woord is aan de gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Dank u wel. Delen we de conclusie van het RVO? Daar is niet zonder meer ja of nee op te zeggen. Dus dat zal ik ook eventjes nader toelichten. Ten aanzien van de conclusies van de midterm review, als je dan kijkt naar het totaal aan duurzame energie - daar bent u denk ik vandaag over geïnformeerd, maar ik snap dat u geen tijd heeft gehad om dat te lezen - verwacht

CE Delft dat we in 2020 op 16,5% uitkomen. Dus voor het totaal liggen we op schema. Voor windenergie is het bijzonder spannend. En dat heeft ook onze bijzondere aandacht.

Misschien eerst eventjes over de conclusies van de RVO. De RVO hanteert een behoorlijk conservatieve manier van kijken naar projectplanningen. Zij zijn wat pessimistisch, zou je mogen zeggen. Wij verwachten dat als we het windproject A16 in 2020 gebouwd hebben - en daar liggen we in de planning nog volledig op koers - dat we in ieder geval ruim 100 megawatt meer te pakken hebben. Zo zijn er nog een paar projecten waarvan onze inschatting is dat die er in 2020 zullen staan. Dat neemt niet weg dat wij verwachten dat we in 2020 realistisch gezien op 80% van onze doelstelling zullen zitten van de 470,5 megawatt. En dat is dus niet goed genoeg. En dat baart ons wel degelijk zorgen. En de uitdaging is dus om die versnelling daarin aan te brengen.

U vroeg naar vertragende factoren. Nou, dat zit onder andere in factoren die buiten onze directe invloedssfeer liggen, zoals onduidelijkheid over het 380 kV dossier, onduidelijkheid over risicozonering bij bedrijventerreinen, uitstellen van het besluit van Rijkswaterstaat over de capaciteitsuitbreiding van de Volkeraksluizen en defensieradarproblematiek. Dat is niet een reden om achterover te leunen. Sterker nog, dat is voor ons een reden om te kijken waar we juist gas bij kunnen geven en of we projecten, die we in eerste instantie niet in beeld hadden om in 2020 gerealiseerd te hebben, toch nog voldoende kunnen versnellen. Dat is echt een heel grote uitdaging. Die ga ik graag aan. En ik ga graag ook met uw Staten onderzoeken welke mogelijkheden wij hebben om windenergieprojecten in Brabant te versnellen, ook al stonden ze dus in eerste instantie niet op ons netvlies voor de 470,5 megawatt. En ik hoop dat ik met u windenergie een belangrijk onderdeel kan laten zijn in onze duurzame energiemix. Niet alleen tot en met 2020, maar zeker ook in de periode daarna. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. Ik geef nu de gelegenheid voor vervolgvragen op deze vraag als die er zijn. Porthoine? Ja.

De heer **Porthoine** (VVD): Dank aan de gedeputeerde, waarbij mijn belangrijkste opmerking is dat we volgende week over een eerste midterm review spreken, die we inderdaad nog niet hebben gezien. We weten ook uit de mededelingen via de procedurevergadering dat er een 80%-voorstel op ons afkomt om voor de tweede ronde investeringen in het Energieprogramma ver na de zomer met elkaar besluiten te nemen, maar hopelijk kort na de zomer daar de eerste bespreking van te doen. De energiefondsbehandeling is over de zomer heen geschoven. Dus onze kanttekening is wel dat naarmate we in urgentie zien, nu al, dat we het op een aantal terreinen niet halen, naarmate we later in het jaar zijn. In hoeverre bent u met ons van mening dat het dan steeds lastiger wordt om op het einde van deze bestuurstermijn nog ergens in de buurt van die doelstellingen uit te komen? Dus dat zijn versnellingsmaatregelen die dan heel snel materieel moeten worden en die ook hun effect moeten afwerpen, voor een deel binnen deze periode met zicht op 2020 realisatie. En dat is een zorg, die ik heb, en die leg ik terug bij de gedeputeerde.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Porthoine. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik snap dat u zo snel mogelijk een besluit wilt nemen over de inzet van het resterende energiebudget voor deze periode. En tegelijkertijd denk ik dat we er allemaal waarde aan hechten dat we goed overwegen waar we dat geld op inzetten. En dat vraagt ook om een gedegen voorbereiding. Dat is even het spanningsveld waar we met elkaar in zitten. Wat mij betreft kan het Energiefonds gewoon eerder behandeld worden. Het is niet mijn voorstel om dat over de zomer heen te trekken. U gaat over uw eigen agenda, dus als u dat graag volgende week zou willen

doen, dan staat u dat natuurlijk vrij. Want we hebben een bijeenkomst over energie, waar het ook altijd, voor zover mij bekend, de bedoeling was geweest om dat onderwerp te behandelen.

Of de doelstellingen nog haalbaar zijn. Ik heb u zojuist uitgelegd dat het voor windenergie bijzonder spannend wordt, dat we daar echt volle energie op moeten inzetten en dat ik ook hoop dat ik daar uw volle steun voor ga krijgen.

Voor het totaal aan duurzame energie heb ik u zojuist een tipje van de sluier opgelicht. CE Delft laat zien dat dat waarschijnlijk ver boven de 14% gaat uitkomen. Misschien nog even om het gevoel van urgentie te onderstrepen, ik zit begin juli met minister Kamp aan tafel om te kijken hoe we de belemmeringen voor onze windenergieprojecten kunnen wegnemen, omdat ze voor een deel buiten onze invloedssfeer liggen en juist wel in de invloedssfeer van het Rijk liggen. We hebben het daar al veel vaker over gehad, ook als twaalf provincies gezamenlijk in het IPO. Nu ga ik ook specifiek voor de Brabantse situatie het gesprek aan. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. Ik merk even op dat in de procedurevergadering nog geen besluit genomen is over de behandeling van het fonds, maar dat er een ingewikkelde puzzel moet worden gelegd, die bijvoorbeeld te maken heeft met het feit dat deze gedeputeerde inderdaad meer dan energie in haar portefeuille heeft en veel gaven heeft, maar de gave van meervoudige aanwezigheid is haar nog niet gegeven. Dus acht uur 's ochtends, nou ja, we zullen het bekijken. De griffier heeft beloofd de puzzel te leggen, dus u wordt daar nog over geïnformeerd.

Dan geef ik nu conform het reglement van orde, indien gewenst, gelegenheid aan andere fracties om zich nog aan te sluiten met vervolgvragen op dit onderwerp. Ik zie één fractie, van de PVV, zich al melden. Nog andere woordmeldingen? Nee. Alleen de PVV. Gaat uw gang. Mijnheer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dank u, voorzitter. De VVD, die ooit zo hard riep dat windmolens op subsidie draaiden en daar ook gelijk in hadden. Maar het is tegenwoordig zo dat de VVD draait op het draaien zelf, lijkt het wel. Kijkt u eventjes naar die windenergie waar u zo achteraan zit en die 14% duurzaamheid. Laten we daar eens over beginnen. 14% duurzaamheid, hoeveel procent daarvan is wind? Eén. Zon: één. De rest is smerigheid, biomassa, verstookt bos, houtstook particulieren.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Berg. Ik wil u vragen om vervolgvragen te stellen op de aan de gedeputeerde gestelde vraag.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Ik wil graag van de gedeputeerde weten hoeveel procent van die 14% de windenergie gaat uitmaken, hoeveel CO₂ gaan we daarmee reduceren en hoeveel graden dat scheelt in het jaar 2100.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van den Berg. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Dank u wel, voorzitter. Windenergie is 1 procentpunt van de 14%, om dat even heel correct uit te drukken. Het gaat om een mondiaal probleem, waar we allemaal een verantwoordelijkheid in hebben. En als we als alle landen gezamenlijk hier de schouders onder zetten en we berekenen dan wat het oplevert aan reductie van CO₂ en voorkoming van temperatuurstijging op aarde, dan hebben we de juiste scope te pakken.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Via u, voorzitter. U kent de cijfers van Björn Lomborg, dat we tot het jaar 2100, als alle afspraken van Parijs worden nagekomen, niet alleen qua wind maar alles, dat we dan 100.000 miljard euro tot 200.000 miljard euro kwijt zijn om maximaal 0,17 graden – dat is niks, het verschil tussen tien uur en kwart over tien vanochtend - ...

De **voorzitter**: En uw vraag was?

De heer **Van den Berg** (PVV): Dan nog gaat u hier staan beweren dat dit ook maar enige invloed zou hebben op de temperatuur, wat u altijd beweert? In dat geval denk ik dat we hier te maken hebben met volksverlakkerij. En dat is waar de hele windzwendel om draait.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Ik heb geen vraag gehoord. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van den Berg en de gedeputeerde voor hun bijdrage in dit vragenuur, dat halfuur dat zelfs geen halfuur hoefde te duren vandaag.

II Bespreekstukken

De **voorzitter**: Dan gaan we nu over naar de bespreekstukken.

20/17 Begrotingswijziging Intensivering Internationalisering en Branding 2017-2019

De **voorzitter**: Als eerste het Statenvoorstel, inhoudende een begrotingswijziging Intensivering Internationalisering en Branding. De eerste termijn van de zijde van uw Staten. De fractie van de VVD zal als eerste het woord voeren, naar ik begrepen heb de heer Koevoets. Aan hem het woord.

De heer **Koevoets** (VVD): Dank u, voorzitter. Brabant, Europe's heart of smart solutions, een slogan die bij velen van ons resoneert. Echter, nog niet overal in Nederland en laat staan in Europa, dat die daar wordt herkend. Onze regio heeft heel veel te bieden aan bedrijven in binnen- en buitenland en een groot aantal bedrijven dat Brabant heeft gevonden voor een vestiging bewijst dat. De BOM en andere regionale ontwikkelingsmaatschappijen boeken mooie successen op het gebied van investeringsbevordering, zo blijkt ook uit de cijfers van 2016. Investerings van ruim 600 miljoen euro en ruim 2000 banen zijn mooie resultaten. Het is goed om hiermee door te gaan en zeker nu de economie weer groeit zijn er mogelijkheden bedrijvigheid aan te trekken. Het is zaak dit zo efficiënt en effectief mogelijk te doen. Volgens de VVD-fractie, en we hebben dit eerder al gememoreerd, kan dat het beste als de ontwikkelingsmaatschappijen die in onze provincie actief zijn, de BOM en de kleinere regionale organisaties, samenwerken en samen Brabant verkopen in het buitenland. Kan de gedeputeerde nog eens aangeven hoe het staat met deze samenwerking tussen die ontwikkelingsmaatschappijen?

Een ander gebied waar we met dit voorstel aan raken is handelsbevordering. Ook daar speelt Brabant een belangrijke rol en is het een goede zaak dat de BOM en de provincie waar mogelijk een faciliterende en een stimulerende rol spelen. Door middel van handelsmissies met Brabantse bedrijven buiten de grenzen, zowel als inkomende missies hier in Brabant, kan het Brabantse bedrijfsleven zich profileren en kan een economische impuls gegeven worden. Goed te zien dat er ieder jaar een aantal missies en andere activiteiten gepland zijn de komende jaren en dat staat ook in dit voorstel. Deze zijn opgenomen als kpi's. En we hebben daar al eerder over gesproken in het kader van de motie-Duisenberg. We zouden zo graag

dingen zien waarbij we de outcome, de afwikkeling, het resultaat kunnen meten in kpi's, in die kritische procesindicatoren. Echter, we snappen dat dat bij dit soort situaties lastig is. Het gaat om de langere termijn, het is niet zo eenvoudig om dat te doen. Maar toch misschien kunnen we daar in het kader van de motie-Duisenberg, die al eerder genoemd is, samen met GS over nadenken. Misschien kan GS ons helpen te onderzoeken of die zaken wat concreter te maken zijn.

Met betrekking tot de bekendheid van Brabant in het buitenland zien we dat er ook initiatieven ontplooid worden. En met name in Duitsland. En de fractie van de VVD steunt de initiatieven die worden voorgesteld. Het is goed om een nulmeting te doen om vast te stellen wat de situatie nu is en om in de toekomst te kunnen meten wat de initiatieven opgeleverd hebben. Wij zouden graag vragen aan GS of er wat dat betreft plannen zijn om deze meting in de toekomst te herhalen en de resultaten te rapporteren en wellicht ook als kpi in de p&c-documenten. Wat de VVD betreft blijven we onze provincie promoten en maken we de middelen vrij die hiervoor nodig zijn. Ik dank u.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Koevoets voor zijn bijdrage. Dan de heer Deryckere van de fractie van het CDA nu.

De heer **Deryckere** (CDA): Dank u wel, voorzitter. In het buitenland vertellen dat je uit Brabant komt en tegen iedereen die je ook maar tegenkomt zeggen hoe tof het is om hier te ondernemen en werken. Dat is eigenlijk in het extreem kort het plan dat we vandaag bespreken. Op zich een niet heel moeilijke taak, zou je zeggen. We hoeven namelijk niet te liegen dat het leven hier goed is. Maar het CDA is het met het college eens dat we dat best wat vaker mogen roepen. Het CDA steunt dan ook het idee achter dit voorstel: Brabant bekender maken in het buitenland om meer bedrijven en talenten hier naartoe te halen. Hoognodig ook, want de baan van menig Brabander staat er mede door op het spel. Toch hebben we een aantal vragen en kanttekeningen die we het college graag willen voorleggen. Ten eerste, de plannen van het college richten zich eigenlijk uitsluitend op het buitenland. Duitsland, België, Israël, de VS, China. Zeer begrijpelijk allemaal, aangezien daaraan Brabant ook zijn geld verdient. Toch missen wij iets essentieels: de Brabander zelf. Zoals al vaker door mijn partij, het CDA, gezegd, hebben we te maken met een braindrain in Brabant. Hoogopgeleid talent trekt weg naar de Randstad. Steeds vaker ook mbo-geschoolden die vertrekken. En dat terwijl de werkloosheid heel erg daalt en bepaalde sectoren zelfs kampen met een tekort aan personeel. Zou het college ook dit aspect kunnen meenemen in de plannen? Waarom zetten we enkel in op het halen van buitenlands talent naar Brabant, terwijl we de veel makkelijkere opgave van het behouden van Brabants talent in Brabant niet eens oppakken?

Ten tweede. Het college heeft, zoals gezegd, grootse plannen om Brabant te profileren in het buitenland. Hiervoor gaan ze het merk Brabant opnieuw uitvinden. Het is voor het CDA echter een beetje onduidelijk wat precies het plan is: de al bestaande strategie - de heer Koevoets gaf het al aan - van high tech, high touch - de mooie filmpjes die we allemaal hebben gezien - blijft. Maar wat gaan we dan opnieuw uitvinden? Wat gaat dan de extra toegevoegde waarde zijn en wat is er mis met de marketingstrategie die we nu hebben?

Ten derde zegt het college in de plannen ook partners te willen meenemen in het herijken van die marketingstrategie. En gaan partners die plannen zelfs voor vier ton mede uitvoeren. Het blijft voor mij echter onduidelijk wie die partners nou precies zijn. Zijn dat andere overheden, bedrijven, ondernemers? Ik hoop het. Ik hoor het graag van het college.

Ten vierde mist het CDA de langetermijnvisie in deze plannen. In het bestuursakkoord is zo'n 5 miljoen euro vrijgemaakt voor deze plannen en structureel slechts 1 miljoen euro. Dat betekent dat we de komende 2,5 jaar 4,5 miljoen euro tot 5 miljoen euro gaan investeren in het programma en vervolgens jaarlijks daarna nog maar 1 miljoen euro extra te besteden hebben. Het CDA vraagt zich dan af in hoeverre we met dat

structurele budget van 1 miljoen euro ook op de lange termijn het niveau van deze marketingplannen blijven behouden.

Voorzitter. Ik rond af. Zoals gezegd steunt het CDA het idee achter dit voorstel: Brabant bekender maken naar buitenlandse bedrijven en ondernemers. Toch hebben we vraagtekens bij de noodzaak van het weer vernieuwen van onze marketing met kostbaar provinciaal geld. Bovendien lijkt het college de Brabander zelf te vergeten. Het CDA ziet kansen in het behouden van eigen talenten in plaats van enkel het importeren van buitenlandse talenten. We kijken uit naar de reactie van het college.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Deryckere voor zijn bijdrage. Dan is nu de fractie van de PVV aangemeld. De heer Roks voert het woord.

De heer **Roks** (PVV): Dank u wel, voorzitter. De PVV is om te beginnen van mening dat met deze begrotingswijziging bovenal een dienst verleend wordt aan Brussel om aan de knoppen in Brabant te kunnen draaien. Brabantonwaardig, dus onwenselijk en onnodig. Ik kom hier later nog op terug. Een van de opvallendste zaken is verder de focus op het aantrekken van buitenlands talent en kenniswerkers. En dat is vreemd als er een tekort is aan technologisch hoogwaardig personeel en/of studenten. Wat heeft u als provincie dan gedaan om eigen Brabantse talenten te stimuleren binnen deze sector aan de slag te gaan? Zomaar een toevlucht zoeken in Europa is wat de PVV betreft de weg van de minste weerstand bewandelen. De richting naar een vorm van innovatie kunnen wij volgen, maar de PVV vindt dat dit binnen bestaande middelen moet worden gezocht. Wij zijn er niet van overtuigd dat met de bestaande middelen voldoende wordt gedaan. U levert ons ook geen bewijs daarvoor, zodat wij daar eventueel anders over zouden kunnen denken. Want waar is de businesscase? Waar zijn de cijfers? Waar zijn de resultaten uit het verleden? Dit zijn allemaal zaken die de voorgestelde investeringen zouden moeten onderbouwen. Het enige wat u aanlevert zijn aannames, zoals 1000 arbeidsplaatsen, 100 miljoen euro aan investeringen, maar waarop heeft u dit gebaseerd? Wat voor de PVV het zwaarst weegt, is dat we vooral niet meegevoerd willen worden in de Brusselse agenda. In de Statenmededeling internationalisering en branding blijkt namelijk dat dit wel de bedoeling is. Ik citeer, voorzitter, pagina 3, interregionalisering: “Regionale samenwerking binnen Europa is belangrijk vanuit economisch en politiek perspectief. Door economische samenwerking met de juiste Europese partners te stimuleren, kan Brabant de Europese industrieagenda beïnvloeden. Bovendien draagt regionale samenwerking bij aan de versterking van de Europese cohesie.” Pagina 7. “Vervolgens wil de provincie door de interregionale innovatiesamenwerking invloed uitoefenen op het post-horizon 2020-programma van de Europese Commissie.” Is er dan helemaal niets goed, volgens de PVV-fractie? Ja, de ontwikkeling betreffende fotonica en de ontwikkeling van de post lithiumbatterijen zijn allebei enorm belangrijk, voorzitter, met het oog op de toekomst, maar kunnen door ons bedrijfsleven ingezet worden in een behoorlijk verdienmodel. Een andere positieve bijvangst voor de PVV is natuurlijk dat de provincie zich binnen de programmaliijn innovatiesamenwerking richt op Israël als een van de zogenaamde technologische leiders. Een terechte keuze, een compliment.

Samengevat, voorzitter. We geven een onvoldoende voor de zoektocht naar Brabants talent. We kunnen niet leven met het ontbreken van een businesscase met cijfers die de aannames kunnen onderbouwen. En de inzet van bestaande middelen moet in eerste aanleg voldoende zijn. En wij als PVV wensen hier niet de Brusselse agenda uit te voeren.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Roks voor zijn bijdrage. De heer Kutlu van de fractie van D66 dan nu.

De heer **Kutlu** (D66): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Met intensivering internationalisering en branding kan de provincie op een optimale wijze uitvoering geven aan de economische ambities van Brabant, zoals opgenomen in het bestuursakkoord ‘Beweging in Brabant’. GS vragen aan ons nu een extra financiële

investering om de hiervoor benodigde middelen vrij te krijgen. In het bestuursakkoord staat vermeld dat PS graag een extra impuls willen geven aan onze internationaliserings- en brandingstrategie met als doel het verhogen van onze internationale acquisitie, het samenwerken met andere regio's en het versterken van het internationale vestigingsklimaat van Brabant. Als D66 ondersteunen wij dit dan ook van harte.

Voorzitter. Voor onze fractie is het doel hiervan heel helder. Ook de meeste kpi's die door de gedeputeerde zijn opgesteld en toegepast ter realisatie van dit doel staan hier zeker niet ter discussie. Onze fractie is juist heel blij dat de gedeputeerde hiermee heel duidelijk laat zien dat hij zijn best doet om het doel te bereiken, zoals dat in het bestuursakkoord staat vermeld.

Volgens GS kan deze extra inzet voor internationalisering en branding leiden tot een verdere ontwikkeling, versterking en positionering van Brabant als Europese kennis- en innovatieregio. Ook onze fractie ziet graag dat GS deze doelstellingen, mede door deze extra inzet, sneller en beter realiseren. Om de resultaten hiervan zo meetbaar en transparant mogelijk te maken vindt onze fractie dat de kpi's nog scherper geformuleerd zouden moeten worden. Nu zien wij bijvoorbeeld in het voorstel staan dat een aantal kpi's de realisatie van hiervoor genoemde doelen zal bevorderen. Zoals: er worden zes tot acht handelsmissies inkomend en uitgaand gepland, zowel in 2017 als 2018 ter bevordering van de handel. Wij zouden graag bij de eerstvolgende evaluatie van deze kpi's willen zien wat voor effect ze hebben gehad op de internationale handelsbevordering. Met andere woorden, hoeveel nieuwe bedrijven hebben zich hierdoor in onze regio gevestigd en tot hoeveel banen heeft dit geleid? De principiële vraag hierbij is: hoe zorgen wij ervoor dat wij allen uiteindelijk ervan overtuigd raken dat al die kpi's de verwachte of gewenste bijdrage hebben geleverd aan de realisatie van onze maatschappelijke doelen. Wij geven ons geld één keer uit en dat betekent dat wij dit ook zo transparant en doelgericht moeten doen, zodat wij de beste resultaten voor onze doelen binnen de gestelde termijn kunnen halen. Om dit te kunnen vaststellen moeten we de resultaten hiervan zo concreet en overzichtelijk mogelijk maken, zodat wij die ook aan de Brabanders kunnen uitleggen. Onze fractie vraagt zich af of de gedeputeerde zich kan vinden in onze oproep om dit soort aspecten extra aandacht te geven tijdens de eerstvolgende evaluatie.

Voorzitter. Zoals we weten worden de activiteiten door de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij uitgevoerd. Volgens ons heeft de BOM een eigen budget hiervoor. Daarom vraagt onze fractie zich af waarom de BOM deze activiteiten niet vanuit het eigen budget kan bekostigen en waarom zij extra financiële middelen hiervoor van PS moet krijgen. Graag willen wij van de gedeputeerde een reactie. Tot zover en dank voor uw aandacht.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Kutlu voor zijn bijdrage. Dan de heer De Kort van de PvdA.

De heer **De Kort** (PvdA): Dank, voorzitter. Allereerst vind ik het wel bijzonder dat de PVV heel erg voor fotonica en batterijen is, maar tegelijkertijd blijkbaar niet beseft dat je die niet in een vacuüm ontwikkelt, maar in samenwerking met de rest van Europa, de rest van de wereld. Wij zien dit soort ontwikkelingen als iets waarom je juist moet praten over internationalisering, waarom je juist moet praten over samenwerking. Dat heeft Brabant heel ver gebracht, want onze ASML's en Philipsen zouden nooit geworden zijn wat ze zijn zonder dat wij gebruik konden maken van een heel grote markt.

Goed. Dan onze inhoudelijke bijdrage. Wij zijn heel erg blij dat de provincie zo inzet op het internationale imago en de samenwerking. Ik ben het wel eens met een aantal punten die de heer Koevoets ook maakte. En dat betreft ook de meetbaarheid en de kpi's. Een van de eerste punten op dat vlak zijn de handelsmissies. Het werd al eerder gerefereerd, we gaan geld steken in handelsmissies. De kpi's zijn het uitvoeren van handelsmissies. Ik zal niet in herhaling vallen van de heer Koevoets. Ik vraag me daar bovenop nog wel af, die handelsmissies worden ook door de rijksoverheid deels ondernomen, wat is de toegevoegde meerwaarde, is er ook onderzoek naar gedaan, dat wij onze eigen Brabantse handelsmissies maken. En hoe is de verhouding tussen die handelsmissies en de landelijke handelsmissies?

Een andere vraag. Bij het kopje investeringsbevordering staat bij de kpi's een aantal dingen, zoals 1000 banen, 100 miljoen euro investeringen. Dat lijken mij meer algemene kpi's van de BOM en niet per se gerelateerd aan – uit mijn hoofd – 600 en nog wat duizend, die er in dit kader aan gelinkt worden. Dus ik ben even benieuwd hoe ik die moet begrijpen.

Dan de branding. Daar gaat toch in totaal 1,3 miljoen euro naartoe. Dat zijn flinke bedragen. En daar zijn de kpi's zaken als bijeenkomsten organiseren, een actueel platform online houden en het bereiken van een aantal publicaties. Ik vind die wat licht. Ik zou ook daar graag weten waar daar mogelijkheden zitten. Wellicht is een nulmeting iets, waarover ook de heer Koevoets sprak. Als we er 1,3 miljoen euro in steken en de kpi is een facebookpost op een relevant ding hebben, dan vind ik dat je die morgen ook kunt inkopen en een advertentie er tegenaan gooien. Ik zou die graag iets meer onderbouwd zien hoe we dat gaan meten of dat zijn geld heeft opgeleverd.

Tot slot. Waarom doen we dit? Dat zou wat mij betreft moeten zijn: banen voor onze Brabanders. We kunnen overal lezen dat onze economie enorm goed aantrekt, dat de werkloosheid afneemt en dat is natuurlijk iets om zeer verheugd over te zijn. Tegelijkertijd lezen we ook dat bepaalde groepen achterblijven, dat bepaalde mensen nog geen werk weten te vinden. En ik heb hier al eerder het pleidooi gehouden: laat niet de arbeidsmarkt er zijn voor de economie; laat de economie er zijn voor de arbeidsmarkt, om mensen aan het werk te helpen. Ik wil dan ook hier nog een keer oproepen bij het internationaliseringsbeleid goed in kaart brengen – en ik weet dat de gedeputeerde die cijfers waarschijnlijk allemaal zo heeft – welke groepen in Brabant op dit moment aan de kant blijven staan. Het CDA geeft aan dat we talent hier moeten houden. Absoluut mee eens. Maar laten we ook oog houden voor degenen die niet zoals talenten overal gewild zijn en aan de bak komen. Laten we oog houden voor die mensen die ondanks die goede economie niet aan het werk komen. En laten we bij de acquisitie gaan zoeken naar dat soort bedrijven dat banen kan geven voor deze mensen. En dat is dan misschien niet altijd de high tech en de agrofood, maar als het bedrijven zijn die Brabanders goede banen geven, dan vind ik dat dat ook iets is waar we op mogen richten. En ik ben zeer benieuwd hoe de gedeputeerde dat punt ziet. Dat was hem, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer De Kort. De heer Uijlenhoet van de fractie van GroenLinks dan nu.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Als GroenLinks sluiten we aan bij de oproep van de PvdA. Een goede oproep wat ons betreft. Voorzitter. GroenLinks heeft veel waardering voor de wijze waarop dit college bezig is met de Brabantse economie te versterken. En natuurlijk, voor GroenLinks kan de energietransitie, het opschalen van de circulaire economie en het meer inclusief maken van de Brabantse arbeidsmarkt niet hard genoeg gaan, maar ook aan deze thema's geeft dit college aandacht, ook in de voorliggende begrotingswijziging. En bovendien getuigt deze begrotingswijziging wat ons betreft van lef en ambitie om serieus in te zetten op twee in potentie kansrijke ontwikkelingen voor Brabant: fotonica en batterijtechnologie. Twee ontwikkelingen die ook werkgelegenheid kunnen opleveren. Zeker als we in staat zijn om krachten te bundelen tussen bedrijven, onderwijsinstellingen en andere overheden. En dat het college krachten wil bundelen en Brabant op de kaart wil zetten heb ik vorige week zelf ervaren tijdens de meerdaagse fotonicaconferentie hier in het provinciehuis. Een professioneel en hartelijk visitekaartje van hoge kwaliteit en dat verdient echt chapeau. Hartstikke goed gedaan! En daar is ook veel ondersteuning vanuit het ambtelijk apparaat voor geweest. Jammer, ik heb daar weinig andere collega's mogen ontmoeten. Dus het was echt zeer interessant.

Voorzitter. Na deze woorden zal er weinig twijfel over bestaan dat GroenLinks zich inhoudelijk kan vinden in de voorliggende begrotingswijziging. En dat geldt zelfs in grote lijnen ook voor de manier waarop het college te werk gaat: het aangaan en ontwikkelen van langlopende handels- en investeringsrelaties met innovatieve regio's in Europa en de rest van de wereld en het bouwen van een online databestand van Brabantse bedrijven die internationaal kansen willen pakken. Maar voorzitter. Als GroenLinks hebben we

natuurlijk ook een aantal zorg- en aandachtspunten. In de eerste plaats steekt ons toch het ogenschijnlijke gemak waarmee we ruim 4,7 miljoen euro vrijspelen voor beleidsintensivering, waarvan we toch een beetje de indruk hadden dat het reeds onderdeel was van het geldende beleid. Vooral in vergelijking met investeringen in de culturele en sociale sector gaat het hier wel om heel veel geld. En voorzitter. Het blijkt ook inderdaad voor een groot deel bestaand beleid te zijn. Het deel bedoeld voor handelsbevordering en investeringsbevordering door de BOM is voorgefinancierd vanuit het algemeen economisch budget. Vandaar onze vraag: wat gaat er nou met die kleine 2,3 miljoen euro uit dit budget gebeuren nu dit bedrag met de voorliggende begrotingswijziging zal worden gedekt? Valt dat vrij of is er een andere bestemming gevonden? Graag een toelichting over die 2,3 miljoen euro.

Voorzitter. En dan het doel van de begrotingswijziging: het behouden en verstevigen van de positie van Brabant op het internationale speelveld. Deze formulering duidt erop dat we als Brabant zonder deze voorliggende extra investering mogelijk achteruit zouden gaan boeren. Klopt deze redenering? Welke concrete kansen worden niet verzilverd als we deze investering geheel of gedeeltelijk achterwege zouden laten? Graag een toelichting van gedeputeerde Pauli.

Voorzitter. En dan naar de middelen beoogd voor branding. Daar werd ook al even aan gerefereerd door andere partijen, onder andere de PvdA. Het gaat hier om zo'n 1,3 miljoen euro. Hieruit worden zaken gefinancierd als het ontwikkelen van een online platform, het organiseren van evenementen e.d. Allemaal mooie activiteiten. Maar, voorzitter, het gaat hier toch merendeels om reguliere taken die ook nu reeds worden verricht? Dat klopt toch? Graag een toelichting van de gedeputeerde.

En voorzitter, we staan als provincie voor high tech en high touch. Wat GroenLinks passend en terecht vindt bij wie we zijn en waar we voor staan. Maar betekent dat vanuit het perspectief van branding niet ook dat we als provincie Noord-Brabant iets moeten doen aan het bevorderen van eerlijke handel of zelfs aan ontwikkelingshulp moeten gaan doen? Een beetje nieuw misschien, maar dat zou voor de branding wellicht heel goed van pas komen. Is het college bereid om vanuit de middelen voor branding hieraan op voorzichtige wijze invulling te geven? Graag een toelichting.

Ten slotte, voorzitter, een meer fundamenteel punt. Ik wil niet spreken van een principiële ondergrens, dat betreft de revolverendheid van het beleid. Als GroenLinks slaan we aan op de gedachte van het college in het voorliggende voorstel dat economische uitgaven die worden gedaan niet direct revolverend hoeven te zijn. Die verdienen zich immers ruimschoots terug via onder andere investeringen van derden, andere overheden of bedrijven. Voorzitter. Hoezeer deze redenering ook juist is of mag zijn, deze redenering geldt ook voor uitgaven in onze natuur of voor onze energievoorziening. Uitgaven daaraan leveren een veelvoud van maatschappelijke meerwaarde op, bijvoorbeeld in de vorm van schonere lucht of verminderde uitstoot van broeikasgassen. Is het college bereid, en dan sluit ik af voorzitter, om het begrip revolverendheid voortaan ook in termen van maatschappelijke meerwaarde of brede welvaart te formuleren? Ook op dit punt, wellicht een wat afwijkend punt, graag een reactie van het college. Tot zover mijn eerste termijn.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Uijlenhoet. Ik heb begrepen dat de fractie van 50PLUS het woord niet zal voeren. Dan is nu de Partij voor de Dieren, de heer Van der Wel, aan het woord.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dank u wel. Voorzitter. We lezen in de stukken dat er al aanzienlijk wordt geïnvesteerd in Brabant door buitenlandse investeerders. En dit voorstel voor wijziging van de begroting beoogt nog eens 5 miljoen euro extra in een pot te gooien voor het aantrekken van die buitenlandse investeringen.

Om even te beginnen waar GroenLinks eindigde, er zijn natuurlijk heel veel dingen die revolverend zijn, bijvoorbeeld maatschappelijk revolverend. Ja, wij vinden in dit geval dat de provincie toch heel veel weer het bedrijfsleven opzoekt en die 5 miljoen euro daaraan wil besteden, terwijl de andere dingen gewoon niet gedaan worden op maatschappelijk sociaal gebied. We vragen ons af als we de stukken lezen en de

richtingen waaraan wordt gedacht, dan hebben we het over fotonica, dat begrijpen we, dat gaat om energievermindering. En we hebben het over automotive campus, dan hebben we het waarschijnlijk over elektrisch vervoer. Ik haal het er niet uit, maar ik beeld het me dan maar in. En dat bergrijp ik. Maar goed, dat zijn wel ontwikkelingen die gaande zijn en waar we heel positieve dingen van zien. De vraag is, moeten we daar nog actief achteraan op die manier of kan het bedrijfsleven dat zelf oppakken? Dat is één.

En twee. We hebben toch een aantal technische vragen gesteld, met name de richting van het life science- en agrofoodverhaal. En we missen daar gewoon een concretere invulling van welke bedrijven u daar dan bij wilt aantrekken. Want wij kunnen er ons wel iets bij voorstellen. Wij hebben gevraagd of u iets gaat doen aan bedrijven die geen dierproeven doen. Want we hebben hier ook een andere campus nog. Of gaat u kijken naar verduurzaming van landbouw? Gaat u kijken naar biologische of grondgebonden landbouw? Of gaat u bijvoorbeeld bedrijven binnenhalen, die gaan zorgen voor die groene eiwittransitie? Daar kan ik me heel veel bij voorstellen. Of bent u met die branding bij life science en agrofood andere dingen van plan? Dan hoor ik dat nu graag.

En dan als laatste de kpi's. Ik vind het jammer dat aan de ene kant D66 zegt daarover niet helemaal tevreden te zijn zoals ze nu voorgesteld worden en de evaluatie af te wachten en dan gaan we hopelijk bijsturen. Maar ik zou zeggen, als er vragen liggen over die kpi's, maak ze dan nu concreter, want nu gaan we die begrotingswijziging doen. En dan lijkt het ons beter dat we nu scherp krijgen wat D66 dan precies beoogt met die kpi's.

En om af te ronden...

De **voorzitter**: Interruptie Kutlu.

De heer **Kutlu** (D66): Voorzitter. We hebben niet namens D66 gezegd dat we met de kpi's niet tevreden zijn. We hebben een aantal aandachtspunten meegegeven die we tijdens de evaluatie graag willen terugzien. Dat wilde ik even corrigeren.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Het is een beetje raar om halverwege de evaluatie aan het college te vragen die aan te scherpen. Ik denk dat we als Provinciale Staten ervoor zijn om bij het maken van afspraken met het college hoe het verder gaat scherp te zijn over wat je dan precies wilt. Het is een beetje de slager keurt zijn eigen vlees-verhaal als we dan achteraf gaan vragen nog wat duidelijkere kpi's te maken. Die discussie hebben we bij de fondsen al gehad. Als u daar opmerkingen over heeft, maak ze dan concreet.

De **voorzitter**: Kutlu.

De heer **Kutlu** (D66): Voorzitter. Ik wil de Partij voor de Dieren nog een keer erop wijzen dat we helemaal geen oordeel hebben uitgesproken over de kpi's. Wij hebben alleen maar gezegd: willen wij straks aan iedereen goed kunnen uitleggen wat we hebben bereikt, dat daarvoor extra aandacht moet komen. Punt.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik lees in de kpi's redelijk wat duidelijkheid. Maar ja, het gaat dan om gesprekken en bijeenkomsten. Nou, die kun je prima turven. Maar het gaat ons natuurlijk niet om het aantal gesprekken en bijeenkomsten, het gaat erom wat je daarmee bereikt. Als u dan bedoelt, laat ons dan bij tijd en wijle weten wat u bereikt heeft met die gesprekken en bijeenkomsten en wat die dan opleveren,

dan denk ik dat je concreter bent. We hebben heel veel Statenvergaderingen gehad, maar wat hebben we dan daadwerkelijk besloten? Daar gaat het denk ik om. En andere dingen die een beetje meer ongrijpbaar zijn, zijn natuurlijk de hoeveelheid investeringen en het aantal arbeidsplaatsen. We hebben volgens mij een tijd geleden al geconstateerd dat we die als overheid heel moeilijk kunnen meten en wegen. Dus om ons nu als Provinciale Staten voor te spiegelen dat u daarmee aan de slag gaat, ik geef u op een briefje dat we t.z.t. bij de beoordeling van dit programma erachter komen dat het gewoon bijna niet te bepalen is. Dan denk ik dat u er verstandig aan doet dat u dat in ieder geval niet aan ons zo voorspiegelt.

De **voorzitter**: Rond u af, mijnheer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ja, ik rond af, voorzitter. Wij vinden het een gemiste kans dat we bij life science en agrofood niet meer verdieping krijgen, met name ook op de kernthema's die voor Brabant van belang zijn. En dat missen we enorm. En de andere, daar zijn we op zich wel voor, maar wij denken ook dat het bedrijfsleven daar wel een rol in kan spelen. Voorzitter. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Wel. Ik geef nu het woord aan de gedeputeerde Pauli voor de eerste termijn van zijn beantwoording. Het woord is aan de gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter. Dank u wel. Laat ik beginnen met u allen hartelijk te danken voor uw inbreng en vooral de waarderende woorden die uitgesproken zijn. Als het om internationalisering gaat is het buffelen en volhouden. Langdurige processen van meer jaar. Ik zeg altijd dat Brabant geen eendagsvlinder is, maar wij proberen structureel met andere regio's samen te werken, zowel in Europa als daarbuiten. Dat is ook hard nodig, want ik herhaal nog eventjes waarom we dit doen. Zo'n 80% van onze productie, die we hier realiseren, moet over de landsgrenzen verkocht worden en meer en in toenemende mate over de oceaan heen, omdat er in Europa sprake is van een verdringsingsmarkt. Punt twee. We hebben ongelooflijk veel talenten nodig. Zelfs als alle Brabanders die een technische opleiding aan zouden kunnen zouden kiezen voor een technisch beroep, zouden we in deze economie nog ongelofelijk veel mensen tekort komen. Dus talenten moeten we hebben om uiteraard van onze economie te kunnen leven. En we doen het vooral om heel veel bedrijvigheid hier naartoe te halen. En dat gaat heel erg goed. Maar dat betekent ook dat je die contacten moet onderhouden. Als je 75 Japanse bedrijven binnen je provincie hebt, dan moet je die contacten onderhouden. En als je weet dat een van die iconen, in dit geval Vanderlande in Veghel overgenomen wordt door Toyota, dan voelen wij ons als GS verplicht om binnen een week bij de raad van bestuur om over Toyota te praten, om over de toekomst te praten. Alleen al vanwege het feit dat het gaat om 4000 arbeidsplaatsen die ons zeer lief zijn. En daarvoor hebben we intensiveringsgelden nodig. Dit is investering die revolverend is, dit is intensiveringsgeld om een stapje bij te zetten. Waarom? De reden is eigenlijk heel simpel. Handelsbevordering was een taak van de Kamer van Koophandel, maar die is een paar jaar geleden compleet weggevallen. En dat wordt door het MKB bedrijfsleven als een enorm gemis gezien, een enorme tekortkoming. En punt twee willen we een stap bijzetten, omdat we zien dat de economie zich zo snel ontwikkelt dat je alleen maar kunt overleven als je samenwerkt met andere regio's. En voor sommige onderwerpen, en de heer Martijn de Kort legde dat uitstekend uit, moet je überhaupt samenwerken wil je iets van de grond krijgen. En dat gaat over grote onderwerpen als batterijen, waarbij je moet samenwerken met Duitsland en Japen. En met fotonica, waarbij je zelfs met verschillende werelddelen moet samenwerken.

De **voorzitter**: Interruptie Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Maar hoor ik het nu goed dat de gedeputeerde zegt dat de landelijke overheid een taak laat liggen? De KvK's bij de ondersteuning van het MKB en de provincie vult dat gat in. Daar is dat geld voor bedoeld.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): De Kamer van Koophandel is een paar jaar geleden tot een minimum gereduceerd. Daar heeft u alle documentatie over gehad, dus ik neem aan dat u die heeft gelezen. Dus die taak op het gebied van handelsbevordering is volledig weggefallen. En wat wij proberen in het belang van het MKB bedrijfsleven, waar 95% van onze economie en onze werkgelegenheid in zit, is om dat te blijven stimuleren in landen en gebieden waar het nodig is en waar echt onze topproducten goede kansen hebben, om die bedrijven daar te helpen, contacten te leggen met andere bedrijven voor samenwerking, voor afzet. Dat is wat ik zeg.

Overigens is het mooie nieuws dat de Dutch Trade Investment Board, waar ik namens alle provincies in zit, door middel van de groep van de heer Buijink, eigenlijk het Brabantse beleid, zoals we dat hier voeren op internationaal gebied, tot Nederlands beleid is verklaard. Dus ik hoop dat er de komende jaren heel veel synergie gaat komen tussen datgene wat we hier in Brabant doen en wat we in de rest van Nederland doen.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik constateer dat de gedeputeerde zegt wat hij meent. En dat doet hij heel vurig. Maar ik constateer ook dat hij zegt dat waar de landelijke overheid een taak laat liggen en wij een mogelijkheid zien om in te stappen, we dat doen. En ik denk dat dat ook wel ruimte biedt voor andere fracties bij de begroting, want er zijn meer dingen die blijven liggen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter. Ik ga even naar de vragen. De heer Koevoets vroeg of het efficiënt en effectief is en of we samenwerken. Het antwoord is volmondig ja. Op het gebied van acquisitie internationaal werken we samen met Rewin, met Brainport hebben we één agenda, met de universiteiten, met de hogescholen. Ja!

Het brandingverhaal wordt door alle regio's en alle entiteiten vanaf Visit Brabant en Brainport ondersteund. We gaan het niet wijzigen in de zin dat er inhoudelijk veel gaat veranderen. Maar we gaan hen middelen aanreiken die ze kunnen gebruiken en internationaliseringsactiviteiten om het fenomeen de koepel, de paraplu Brabant beter te kunnen verkopen. En dat hebben we soms nodig. Zo hadden we afgelopen woensdag nog de aerospace beurs in Parijs. Daar stonden we met een prachtige Brabant branding met een mooi resultaat, dat er weer nieuwe contracten gesloten zijn met Boeing. En we konden een Indiaas bedrijf presenteren, dat vorige week heeft besloten om naar Brainport te komen, dat door middel van 3D-printing geïntroduceerd wordt in de wereld van de aerospace. En daar werden al de eerste contacten gelegd. Dat soort verbanden proberen we als overheid voor elkaar te krijgen.

De heer Deryckere praat terecht over talenten. Laat het nou toevallig zijn - maar u kunt het niet weten - dat we midden in een heel grote studie zitten op het gebied van kennis en onderwijs. Dat is een gezamenlijke opdracht van BrabantStad en de provincie. Daarvoor hebben we het bureau Technopolis benaderd. Dat is al heel ver. Gisteravond hadden we een heel grote bijeenkomst. Die staat helemaal bol van talentontwikkeling en wat we kunnen doen om het talent hier te behouden. Dat betekent overigens niet alleen onderwijssystemen aanpassen en jonge mensen gereed maken voor de toekomst op het gebied van de digitalisering en robotisering, maar betekent ook aan de infrastructuur werken, goede cultuurvoorzieningen,

goede huisvestingsmogelijkheden en dat soort zaken meer. U kunt dat rapport denk ik direct na de zomervakantie gaan verwachten en dan kunnen we de discussie met elkaar aangaan.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Nou, dat klinkt fantastisch, mijnheer de gedeputeerde. Leuk dat er een rapport komt. En kunnen we ook verwachten dat er dan acties komen vanuit het college om op basis van dat rapport ook met beleid te komen om die braindrain te stoppen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Het antwoord is ja, maar ik hoop dat die gezamenlijke actie zal zijn dat alle partijen om de tafel zitten. Vanaf de universiteiten, de hogescholen, mbo, vmbo, de regio's, de werkgeverskoepels werken ze allemaal mee. En gezamenlijk zullen we dat actieplan tot uitvoering moeten gaan brengen om uiteindelijk de komende jaren die resultaten te kunnen gaan realiseren.

Over Brandbox heb ik al wat gezegd. In tegenstelling tot wat we in het verleden deden: alles zelf ontwikkelen en uitrollen gaan we vooral nu gebruikmaken van al die entiteiten die in het buitenland actief zijn, om daar het Brabantgevoel uitdrukkelijker onder de aandacht te krijgen.

Over de partners heb ik het gehad. De langetermijnvisie is een probleem. We hebben het voor deze bestuursperiode in dit coalitieakkoord geregeld. Dat budget zakt naar 1 miljoen euro structureel per jaar op het moment dat we dat niet meer hebben. Maar uit uw positieve reacties maak ik op, wie er straks ook aan de coalitietafel, onderhandelingstafel komt te zitten, dat u allemaal zegt: daarin moeten we doorgaan. En dat doet me uiteraard persoonlijk ongelofelijk veel deugd.

Ja. Ik ben bang dat ik het met mijnheer Roks niet eens wordt, maar er zit ook een contradictie in zijn verhaal, die mijnheer De Kort al feilloos blootlegde. Je kunt niet zeggen: ik ben idolaat van fotonica en litho batterijen, maar waarom moeten die naar het buitenland gaan? Nou, Nederland heeft ondanks het mooie Philips en Natlab nog een voorsprongetje van een jaar tot anderhalf jaar op het gebied van fotonica. En als we het zelf allemaal zouden moeten ontwikkelen, dan kunt u beter uw geld in andere dingen stoppen, want dan komt er niks van terecht. En dan zullen we jaren achter de ontwikkelingen in de wereldmarkt aanlopen. Dus samenwerken is het parool, zowel binnen Europa als daarbuiten.

Er is terecht stil gestaan bij de kpi's, de key performance indicatoren, zoals dat heet. We hadden het er net over dat je het misschien wel de kernpunten internationalisering moet noemen, kpi's. Wij willen het ook graag, maar dat is niet zo eenvoudig. Laat ik u het verhaal vertellen van Baden Württemberg. Daar zijn we vijf jaar geleden met niets begonnen. We wisten dat Baden Württemberg de motor is van de Europese economie. En na vijf jaar buffelen, veel bezoeken en veel afspraken, ik had vorige week nog de minister van mobiliteit op bezoek die samen met ons op het gebied van e-bikes aan de slag gaat, hebben we nou eindelijk de situatie bereikt dat er meer dan 15 uitwisselingen per jaar zijn tussen ondernemers op het gebied van mobiliteit, nanotechnologie, maakindustrie en dat soort zaken meer. En je begint met niets. En vertelt u mij dan maar eens hoe die kpi eruit moet zien. Ik wil daar graag met u over van gedachten wisselen. Ik en het college zijn er bij gebaat dat we die kpi's hebben. Die maken het draagvlak voor de besluiten die we nemen alleen maar groter. Maar het is niet zo makkelijk. Ik ga ieder jaar naar een Koningsdagreceptie, waar ik gastheer ben in Duitsland. Dat doe ik omdat het koningspaar er ieder jaar naartoe gaat. Het staat daar zeer hoog aangeschreven. Daar kunnen we van profiteren. Welke kpi moet ik daaraan toekennen? U zegt het maar. Maar ik wil daarover graag met u in discussie gaan en meebewegen. Maar nogmaals, het belang van ons is er ook.

Waarom de BOM extra middelen? De BOM krijgt voor twee dingen extra middelen. Ten eerste was het tot nu toe geen taak van de BOM om aan handelsbevordering te doen. Dus Brabantse bedrijven in het buitenland te helpen. Dat is de taak die er bij komt in deze coalitieperiode en er staat een extra vergoeding

tegenover. Dat is één. En op de tweede plaats om de intensivering te verhogen om bedrijven hier naartoe te halen. Vorig jaar een mooi resultaat, maar wij denken dat er nog veel meer in zit op de grote markt, in Japan, in Amerika, in Taiwan. En daar willen we fors op investeren om daarmee de kracht van de Brabantse economie te versterken, maar vooral heel veel banen te creëren.

Handelsmissies rijksoverheid, ja. Maar handelsmissie moet u wat anders interpreteren. Handelsmissies onder leiding van een gedeputeerde of een commissaris met een heel groot gezelschap passen eigenlijk niet meer in deze werkwijze. Die zijn wel goed voor onze Koning, onze Koningin of ministers, maar dan zijn toch vaak de afspraken die je maakt tevoren voorgekookt. Wij zijn echt voorstanders van de langdurige samenwerking met de focuslanden en daarmee aan de slag te gaan. Maar uiteraard stemmen we alles naadloos af met Den Haag en met de rijksoverheid daar. Veertien dagen terug zat minister Kamp nog in Duitsland. Het doet ons deugd dat dan van tevoren om input wordt opgebeld, want het Brabantse verhaal slaat aan als een klok in het buitenland. En dat hebben we met elkaar toch maar mooi voor elkaar gekregen.

Ja, welke groepen aan de kant? U weet dat het een punt is dat we zeer belangrijk vinden. Ik heb het gisteravond weer gezegd: het gaat goed in Brabant. Het grote probleem zal zijn dat de economie zo snel verandert dat we mensen er opmerkzaam op moeten maken en mogelijkheden moeten bieden om mee te kunnen veranderen met die verandering in de economie. Dat is één. Maar er is één speciale doelgroep die van mij heel veel aandacht krijgt en dat zijn de mensen met een lage of niet voltooide opleiding. Daarmee moeten we echt aan de slag gaan en ik heb ook het bedrijfsleven gevraagd om daarbij mee te doen om die categorie mensen, waarvan nog steeds 10% structureel werkloos is, om die van een perspectief te voorzien.

Mijnheer Uijlenhoet. Dank voor uw waardering. Zeer dankbaar dat u vorige week zo prominent aanwezig was bij het fotonica-congres. Dat is heel goed. De beleidsintensivering heb ik al gezegd. Ik hoop dat ik de toelichting daarop heb gegeven. Bij geen intensivering gaat het waarschijnlijk allemaal door, maar MKB-ondernemers worden niet geholpen in de zoektocht naar export in het buitenland. Dat is één. En punt twee, we gaan minder bedrijven naar Brabant halen. En we slagen er veel minder in om tot samenwerkingsafspraken te komen met andere regio's om gezamenlijk producten naar de markt te brengen. Ontwikkelingshulp gebeurt al. Uw fractievoorzitter zal dat weten. In de vorige coalitieperiode is besloten om vanuit de immunisatieportefeuille van mijn collega Van Merriënboer een participatie te nemen in een fonds, dat zich specifiek met ontwikkelingshulp bezighoudt en kleine starters helpt bij de financiering. Dus daar is Brabant al actief. En ik denk dat mijn collega daar best een keer met u over van gedachten wil wisselen.

En de heer Van der Wel, life science en agrofood. Het verschil in internationalisering gaat om onderwerpen waar echt heel veel toegevoegde waarde zit. En als je het hebt over heel veel toegevoegde waarde, dan heb je het over nieuwe productiesystemen, dan heb je het over duurzaamheidsaspecten, dan heb je het over eiwitverwaarding. Zo hebben we concreet het bedrijf Protix geholpen bij de eerste treden op de Adriatische markt, die grootschalig insecten produceert voor diervoer vanwege het eiwitgehalte. Dus dat soort nieuwe economieën hebben onze volle aandacht.

De **voorzitter**: Interruptie Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Nog heel even terug naar het puntje ontwikkelingshulp. Goed dat de provincie al daar het een en ander aan doet. Maar is het voor u ook interessant en mogelijk denkbaar om dat te koppelen aan branding? Dat zou misschien, ook in termen van de high touch van Brabant, wel eens wat positieve en goede uitstraling kunnen hebben.

De **voorzitter**: De gedeputeerde. De vraag is duidelijk.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter. Ik denk dat in dat soort landen branding van het merk Holland nog veel beter en makkelijker is dan in Oeganda of in Kenia wat te doen met Brabant. Weet dat ook de

Nederlandse regering op dit gebied zeer actief is. Het is ook een onderwerp dat regelmatig op het bureau komt van de Dutch Trade and Investment Board. Overigens is de Universiteit van Tilburg daar ook zeer nauw bij betrokken. Het is een van de grote denktanks achter het hele logistieke probleem van voedsel brengen in zeer kansarme en droge gebieden.

De **voorzitter**: Ja. De heer Van der Wel dan.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. De gedeputeerde gaf aan dat hij op het gebied van life science en health stappen zet. In de beantwoording van onze technische vragen geeft u twee soorten bedrijven aan: chip on organ. Of orgaan. En ook een andere methode om therapieën uit te voeren. Zijn dat het soort van bedrijven waarvan u zegt: die gaan voor alternatieven voor dierproeven en daar ga ik een sessie of bijeenkomst voor houden en proberen om die bedrijven, waar het kan, naar de campus te krijgen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): De insteek is vooral dingen te promoten, te ondersteunen, waarin wij als Brabant ongelofelijk goed zijn. En die hebben het buitenland nodig om tot wasdom te komen. En soms zijn dat op het gebied van life science heel ingewikkelde, maar zeer mooie technieken. Zo gaan we in oktober naar Boston, omdat in deze regio als onderdeel van de regeneratieve geneeskunde we hartklepjes kunnen maken van eiwitten, die bij baby's met hartfalen kunnen worden geïmplementeerd en die meegroeien en ontwikkelen met de lichaamsontwikkeling. Dat is één. We denken dat we dat over een aantal jaren ook kunnen doen met nieren. We denken dat we dat ook kunnen doen met het lijmen van botten. En daarin is deze regio, overigens in samenwerking met andere regio's in Nederland, zo uniek dat daar de wereld op zit te wachten. Dus we kijken vooral naar kansen en om die te benutten, omdat dat hier meer werkgelegenheid oplevert, maar ook omdat het vaak heel kostbare ontwikkelingen zijn, die zonder de inzet en financiële support van heel grote beleggers niet mogelijk zijn.

De **voorzitter**: Van der Wel nog een reactie.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dus als ik het goed begrijp van de gedeputeerde gaat hij, als hij bij die sessie in Boston is en er zijn bedrijven die dat soort dingen doen of dat u die producten kunt exporteren, dat u daar ons dan verslag van doet en ook die link legt naar het verminderen van dierproeven?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ja. Ik denk dat ik u dat niet kan toezeggen. Regeneratieve geneeskunde gaat helemaal niet over het verminderen van dierproeven. Die gaat over heel ingewikkelde vraagstukken, die ervoor zorgen dat de kwaliteit van leven toeneemt en dat minder mensen in de wereld overlijden, omdat we tot nu toe bepaalde technieken nog niet in huis hebben. Daar gaat het over.

De **voorzitter**: Hiermee komt dan een einde aan de eerste termijn. Ik kijk even of er behoefte is aan een tweede termijn, die we dan aanstonds aanvangen. De heer Koevoets? Nee. De heer Deryckere. Nog even wachten, mijnheer Roks. Bijna aan de beurt. Ik zag het. Maar de heer Deryckere gaat u voor. Hij heeft het woord.

De heer **Deryckere** (CDA): Een zeer korte en kleine tweede termijn. Maar eerst twee kleine vraagjes, waarop ik nog geen antwoord heb. Het gaat vooral om de partners bij het hele programma, dat we nu aan

het vaststellen zijn. Ik mis nog een beetje een beeld van wie die partners nou zijn. En ik kan me ook heel goed voorstellen dat ook zij financieel kunnen bijdragen aan de plannen. De grote steden in Brabant hebben bijna allemaal een citymarketingafdeling, die ook op economisch gebied probeert bedrijven aan te trekken naar Brabant en haar steden. Is dat nog van toegevoegde waarde voor dit programma? En dragen die financieel ook bij aan de voorliggende plannen?

De **voorzitter**: Ik dank de heer Deryckere. De heer Roks dan nu.

De heer **Roks** (PVV): Voorzitter. Een reactie van de gedeputeerde, zoals we hem kennen. Ik zou hem toch mee willen geven dat ik snap dat hij heel blij was met waarderende woorden. Maar waar hij echt beter van wordt is kritiek. Want kritiek is een gratis advies. Dat wil ik hem wel meegeven. Dat kost hem trouwens niks. Over advies gesproken, de gedeputeerde heeft in 2016 ERAC ingehuurd om kpi's samen te stellen. Kunnen we dan vaststellen en is hij er zelf van overtuigd dat dat is mislukt? En wat heeft dat dan precies gekost? Wij vinden het als PVV-fractie een erg goedkoop argument van de gedeputeerde om baby's met hartfalen hier in te zetten. Dat vinden wij echt een vorm van goedkoop populisme. En dat heeft deze gedeputeerde volgens mij niet nodig. We hebben het hier over een serieus probleem, collega-Statenvoerders, en u mag van mij best verbaal reageren.

Europa als verdringingsmarkt. Collega's van de PvdA noemden ASML als voorbeeld. Maar als de onderneming ASML niet die kracht had gehad die het heeft laten zien, dan had het het nooit gered. En het is geen kip-eiverhaal, de onderneming ASML heeft de positie verdiend waar die nu staat in de wereld en niet de overheid, mijnheer Pauli. Daar overschat u uw bijdrage.

Waar komt de aanname vandaan van het talentengebrek? Ik kan nergens een onderbouwing vinden welke onderzoeken u heeft gedaan. Ik hoor vandaag voor de eerste keer dat u een bijeenkomst heeft gehad met een commissie Studie, Kennis en Onderwijs over talentontwikkeling. Mooi. Maar nu is het al reeds in dit theater als een voorstel, terwijl u gisteravond daar een bijeenkomst over heeft gehad. Er zijn totaal geen toegevoegde argumenten. Sterker nog, ik hoor vandaag van u argumenten die ik helemaal niet teruglees in het voorstel. Verkeerde gang van zaken. Het was weer een hoop Loeki de Leeuw-gehalte, wat u vandaag hier te berde spreidt.

U noemt de evenementen in uw stuk. Dat zijn geen kpi's, dat zijn middelen. Daar moet u echt afstand van nemen. Daar moet u echt anders naar gaan kijken.

De **voorzitter**: Wilt u gaan afronden?

De heer **Roks** (PVV): Ja. De ontwikkeling van Nederland nooit op voorhand. Het buitenland heb je samenwerking nodig, maar niet als aanvangsfase. Je zult altijd gaandeweg je verbinding vinden. En verder wil ik nog vragen of de gedeputeerde nog eens terug wil kijken naar zijn eigen partij, de VVD, die een rapport heeft gehad van de Teldersstichting, uw denktank van de VVD, uit 1999 'Overheid en industrie'. En ik citeer, want het is nog steeds geldig, want er is verder niets ...

De **voorzitter**: Ik hoop dat het een kort citaat is, want uw spreektijd is echt op.

De heer **Roks** (PVV): Ja. Laatste zin, voorzitter. 'Oneerlijke buitenlandse subsidies, dat leidt tot de bodem van de Nederlandse schatkist.'

De **voorzitter**: Ik dank de heer Roks. De heer Kutlu dan, behoefte aan een tweede termijn? Is niet het geval. Dan de heer De Kort. Gaat uw gang.

De heer **De Kort** (PvdA): Dank, voorzitter. Mijnheer Roks. Als u denkt dat ASML puur komt door ASML en de overheid er geen rol in heeft gehad, dan raad ik u toch aan om toch eens een keer naar een lezing van de heer Wennink, de directeur, te gaan. Die heeft er namelijk een heel ander verhaal bij: de overheid heeft een behoorlijk belangrijke rol gespeeld in het ontwikkelen van ASML. Maar goed.

De **voorzitter**: De heer Roks. Interruptie.

De heer **Roks** (PVV): Mijnheer De Kort. Succes kent vele vaders, dat weet u net als ik. Maar als er geen goede onderneming was geweest, was er geen succesvol ASML geweest. Natuurlijk is het een vorm van samenwerking, maar dan gaan we een kip- en ei-discussie krijgen.

De **voorzitter**: Goed. Een kip en een ei. In een goede soep zitten ze allebei, is mij ooit geleerd. Gaat u verder.

De heer **De Kort** (PvdA): Precies, mijnheer Roks, goede samenwerking, daar hebben we het hier over. Dus niet alleen bedrijf, niet alleen overheid, samenwerking. Goed. Dank aan de heer Pauli voor de antwoorden. Ik heb nog een vervolgvraag over de kpi's. U geeft aan dat die lastig zijn en ik snap dat ook. U geeft zelf het voorbeeld van Baden Württemberg en ik snap dat ook. Maar dan heb ik persoonlijk liever kpi's waar staat 'wij gaan ervoor zorgen dat onze naamsbekendheid toeneemt, dat wij over een aantal jaar meetbaar meer samenwerking hebben tussen bedrijven, dat er banen gecreëerd zijn door uitwisseling etc.' dan kpi's als in 'wij zorgen dat er artikelen verschijnen'. Die haal je altijd. Dus ik ga liever een inhoudelijke discussie aan over een doel dan over een middel. Een middel vind ik geen kpi in dit geval.

Dan wat betreft die banen. U geeft duidelijk aan dat het hem zit in de lager en middelbaar opgeleiden. Dank daarvoor. We hebben al eens eerder een discussie gehad waarbij u aangaf dat u bijvoorbeeld bij logistieke bedrijven voor banenafspraken zorgt. Ik zou het heel fijn vinden als we daarover nog eens een keer kunnen spreken. En ook kunnen kijken hoe we bij de verschillende regio's in Brabant goed analyseren of we daar de juiste bedrijven ook aantrekken. Want ik ben ervan overtuigd dat in West-Brabant weer andere mensen aan de kant staan dan in de regio Eindhoven. En we praten iedere keer over generiek Brabants beleid, terwijl we allemaal weten dat er behoorlijk verschil zit tussen de regio's. En ik zou wel eens graag specifiek zien wat we met groepen en regio's doen vanuit de Rewin, de BOM etc.

En dan tot slot nog even een verhelderende vraag. U gaf aan dat investeringsbevordering voorheen op deze manier niet bij de BOM zat. Begrijp ik het dan correct dat die middelen voor de BOM daar gewoon eigenlijk een deel zijn van de nieuwe taakuitoefening en die kpi's inderdaad gewoon kpi's van de BOM zijn?

De **voorzitter**: Ik dank de heer De Kort voor zijn bijdrage. De heer Uijlenhoet? Geen behoefte aan een tweede termijn. Van der Wel wel. U mag gewoon achter het kathedraal gaan staan. Ah, uw kaartje. Heel goed.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. We zijn een beetje in verwarring gebracht door de beantwoording van technische vragen, omdat daarin bij vraag 3 werd gesuggereerd dat er aan alternatieven voor dierproeven wordt gewerkt. Nu zegt de gedeputeerde: we gaan naar een conferentie, maar ik kan u niet beloven dat we daar dus de resultaten zullen boeken die wij zo graag zouden willen zien. Dat is jammer. Dat zou aan de ene kant betekenen dat die technologie die besproken wordt in de technische vragen dus niet beter is in het kader van het beperken van dierproeven. Ik zou daar graag nog wel een beetje helderheid over hebben. Dat mag ook schriftelijk.

Dan het tweede punt. Het is duidelijk wat u niet gaat doen bij life science en agrofood, maar wat gaat u dan concreet wel doen voor Brabant wat betreft echte verduurzaming? Daar missen we nog even een concreet antwoord op.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Wel in de tweede termijn van de zijde van uw Staten. De gedeputeerde in tweede termijn. Hij heeft het woord.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter. Dank u wel. Ik zal de resterende vragen trachten te beantwoorden. De partners op het gebied van branding zijn nogmaals alle entiteiten in Brabant die actief zijn in het buitenland. Die dus hieraan mee gaan doen, vanaf universiteiten, Rewin, Brainport, Agrifood Capital, Visit Brabant en ga zo maar door. De partners en de handelsmissie. Het is altijd gebruikelijk dat die hun eigen kosten betalen. Dus als wij iets organiseren en bedrijven of andere gemeenten gaan mee, dan betalen ze gewoon naar rato hun eigen kosten. Dat was het uitgangspunt en dat blijft het uitgangspunt.

Mijnheer Roks. Als u het niet erg vindt, hecht ik toch meer waarde aan echte professionele adviezen dan aan de adviezen die ik van u krijg. Want u verwijt me een beetje de Loeki de Leeuw-strategie, maar mag ik u dan vergelijken met meneer Rocky van de bekende film, maar die wel aangeslagen met behoorlijke klappen opgelopen hier een beetje een verhaal staat te vertellen wat er allemaal niet goed zou zijn op het gebied van internationalisering? Ik werp dat ver van me. Uw verhaal is ook niet consequent. Ik heb u proberen uit te leggen hoe belangrijk het is om internationaal samen te werken. Zonder internationale samenwerking staat het er in deze provincie gewoon bar en slecht voor. En als u dan nog vraagt van: hoe kunt u nou zeggen dat u talenten tekort komt, terwijl de bedrijven staan te schreeuwen onder enorme tekorten? U weet wat de effecten zullen zijn van digitalisering de komende jaren. Dan is uw verhaal een beetje makkelijk, zou ik zeggen.

De **voorzitter**: De heer Roks. Interruptie.

De heer **Roks** (PVV): Voorzitter. Het gaat erom dat de gedeputeerde mij meeneemt in zijn wereld, waar hij namens ons en namens de Brabander mee bezig is. Ik merk dat hij op dit moment heel weinig moeite doet om mij mee te nemen in zijn wereld. Sterker nog, hij stoot me nog verder af.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter. Je moet soms prioriteiten stellen. En waar je iedere keer hetzelfde verhaal hoort en je komt geen stap verder, dan richt ik me liever op de positieve dingen. De tijd is te kort en de belangen zijn te groot om niet aan de echte positieve dingen te werken. En dat doe ik graag samen met deze Staten.

De **voorzitter**: De heer Roks.

De heer **Roks** (PVV): Dan constateren we dus dat deze gedeputeerde er niet is voor alle Brabanders.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ik ben er voor alle Brabanders en ik ben er voor alle partijen. Maar ik denk dat het in een goede democratie niet meer dan normaal is dat u wel eens mag veranderen als u iedere keer gefundeerd hetzelfde verhaal vertelt dat niet klopt, waardoor de accu een beetje leeg begint te raken. Nogmaals, ik heb veel respect voor u als PVV-fractie, maar je kunt niet alleen maar zeggen: je moet vooral

naar Israël gaan en dat vinden we goed; en je moet vooral doorgaan met fotonica, maar internationaal samenwerken met anderen, dat moet je niet doen. Zo ziet de wereld er niet uit. Misschien 60, 70 jaar geleden, maar heden ten dage niet meer. Daarom heeft het ook geen enkele zin te kijken naar een rapport van 1999 als op dit moment de economie met het jaar gewoon fundamenteel verandert.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem. Mag ik stilte in de zaal! Van Hattem heeft het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Het punt is nou juist dat wij helemaal niet tegen internationale samenwerking zijn, maar het gaat erom dat je de juiste rol oppakt als provincie. En dat is in dit geval een te onduidelijke rol. En een rol die voor een groot deel ook bij het bedrijfsleven hoort te liggen. En het bedrijfsleven kan prima over onze grenzen heen ondernemen, geen enkel probleem, maar je moet wel je plaats kennen. Ik vind de manier waarop u hier nu richting een gekozen volksvertegenwoordiger opereert, die u democratisch controleert en vragen stelt, eigenlijk buiten de orde.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter. Ik herhaal: veel respect voor het desbetreffende Statenlid. Dat meen ik oprecht. Ik weet dat u een uitstekende fractievoorzitter heeft. Maar ik zou dan wel graag wat meer gefundeerde verhalen te horen krijgen die nog wat meer gebaseerd zijn op realisme, feiten en conclusies in plaats van lukraak een aantal dingen bij elkaar proberen te vergaren en daaruit conclusies proberen te trekken. Dat is één. Dat meen ik echt.

Punt twee. Als het gaat om de rol van de provincie bij internationalisering herhaal ik nog een keer: 95% van onze economie zijn kwetsbare MKB-bedrijven. Daar doen we het voor. Die weten de weg naar internationalisering niet te vinden. Zelfs 45% van de Brabantse bedrijven weet de weg naar de samenwerking met de scholen, het onderwijs, niet te vinden. Dat zou u als PVV-fractie toch ook moeten aanspreken.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Het punt dat de gedeputeerde nu staat te maken is eigenlijk de omgekeerde wereld. Hij zegt dat wij maar wat bij elkaar zoeken. Wat u doet is blind, maar dan echt bijna stekeblind achter Brussel aanlopen, achter het beleid van de Europese Unie. En daar rommelt u zeg maar heel het beleid bij elkaar. We moeten achter het Europese industriebeleid aanjagen. En als wij met duidelijke uitgangspunten komen, die wij belangrijk vinden, en zeker in het belang van het Brabantse MKB, want het belang van Brussel is lang niet altijd in het belang van het MKB, integendeel zelfs, dan verwijt u ons dat wij maar een beetje de boel bij elkaar rommelen. Dat vind ik eigenlijk gewoon een totaal onzinnig verwijt. En het echte belang, daar komen wij voor op en niet het belang van Brussel.

De **voorzitter**: Goed. Ik stel voor dat we elkaar scherp bevragen, maar dat we het taalgebruik proberen wat parlementair te houden. Dat geldt aan beide kanten van deze tafel overigens. Ik wil de gedeputeerde vragen af te ronden.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Dat ga ik doen. Dan ga ik u de volgende keer nog een keer uitleggen dat juist op het gebied van fotonica heel veel geldmiddelen komen uit Brussel, die we hard nodig hebben om onze plannen te realiseren.

Ten aanzien van de logistieke bedrijven ben ik het met de heer De Kort eens. Met wel de kanttekening dat we misschien op het gebied van flexibilisering een beetje doorgeslagen zijn. U heeft daar in het verleden

een minister voor gehad, die daar een beetje is doorgeschoten. En ik hoop echt dat de volgende minister dat weer een beetje gaat repareren. Want dat is het grootste probleem wat we hebben op het gebied van logistiek. Maar u knikt al instemmend ja, dus hierover zijn we het ook alweer met elkaar eens.

Ten aanzien van de heer Van der Wel, ik ga in Boston niet over dierproeven praten, want dat speelt niet. Het gaat over eiwitten die we gebruiken in heel nieuwe slimme oplossingen op het gebied van nieuwe medicijnen, nieuwe behandelmethoden van ziekten. En het onderwerp dierproeven speelt niet, gaat niet aan de orde komen. Duidelijker kan ik niet zijn.

Op het gebied van agrofood is het eigenlijk gericht op twee dingen. A, het aansturen van ketens om meer ketenveiligheid te krijgen, duurzame productie en dat soort zaken meer. En op de tweede plaats producten die vernieuwend zijn in de markt en waar de markt in het buitenland op zit te wachten. En dat is het.

De **voorzitter**: Interruptie de heer Roks.

De heer **Roks** (PVV): Voorzitter. Vraag aan de gedeputeerde. Is hij het met de fractie van de PVV eens dat het geld dat wij van Brussel krijgen voor fotonica eerst wel door ons is ingelegd?

De **voorzitter**: De heer Pauli.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ja, ik weet niet wat hij met 'ons' bedoelt. Als hij daarmee - een ander woordje dat hij vaak gebruikt - de Brabanders bedoelt, dan overstijgt dit in zeer ruime mate - zelfs als je naar Brabant kijkt, wat Brabant inlevert aan het Nederlandse gedeelte - wat we hier ophalen. Als het allemaal gaat lukken, praten we over een bedrag van honderden miljoenen euro's aan Horizon 2020-gelden die alleen op het gebied van fotonica voor Brabant ter beschikking komen te verdelen in samenwerking met andere regio's in Europa. En dat brengen de echte Brabanders niet op.

De **voorzitter**: De heer Roks.

De heer **Roks** (PVV): Voorzitter. Ik constateer dat de gedeputeerde mij dus geen antwoord geeft op mijn vraag en dat hier gewoon sprake is van selectieve domheid.

De **voorzitter**: De gedeputeerde. Ik stel voor dat we proberen elkaar een beetje in onze waarden te laten. De volgende die het woord voert, is een interruptie van de heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dan graag een verduidelijking van de gedeputeerde over ketens en innovatieve producten. Heb ik het dan over eigen eiwittransitie of heb ik het over iets anders? Heb ik het over vlees? Of waar heb ik het over?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Er zijn al ontwikkelingen in Brabant waarin we vanuit datarooms hele productieprocessen in het buitenland kunnen aansturen. Dat gaat op dit moment rond machinefabrieken en dat soort zaken meer. Er zijn samenwerkingen tussen de Universiteit van Eindhoven en die van Wageningen die erop wijzen en duiden dat dat binnen niet al te afzienbare tijd de komende jaren ook kan op het gebied van voedselketens. Dus dat je vanuit hier de productie van komkommers of paprika in andere landen kunt sturen, waardoor je de toegevoegde waarde en de exportwaarde hier in dit land houdt. Dan moet u denken aan ketens. Stop.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Wel. Voordat we echt in de techniek afdalen stel ik voor dat we het hierbij laten en dat we de beraadslagingen over dit onderwerp kunnen sluiten. Zoals u weet hebben we straks stemming over het voorstel. Dank u wel voor uw bijdragen.

28/17 Statenvoorstel Conceptbegroting 2018 Gemeenschappelijke Regeling regiotaxi Brabant Noordoost, zienswijze PS

De **voorzitter**: Dan zijn we nu bij het volgende onderwerp op de agenda. Dat betreft een Statenvoorstel Conceptbegroting 2018 Gemeenschappelijke Regeling regiotaxi Brabant Noordoost. Twee sprekers van de zijde van uw Staten. Allereerst de heer Bakker van de fractie van de PVV, die ik graag bij dezen het woord geef.

De heer **Bakker** (PVV): Dank je wel, voorzitter. Een kort betoog. Wel een heel positief betoog met de 'p' van PVV. Een relatief kleine begroting voor een groots gemeenschappelijk doel. Zo wil mijn fractie dit specifieke regiotaxi-onderdeel op de agenda van deze Statendag noemen. Het gaat niet over super kekke elektrische zero emissiebussen of hoog onrendabel vervoer in de straten van Eindhoven. Nee, het gaat over kleinschalig vervoeren en verbinden. OV dat wel in de kleine kernen komt en op een eenvoudige, maar toch wel degelijke manier over de openbare weg haar cliënten van A naar B brengt. Openbaar vervoer op de PVV-manier, voorzitter. Prima Vervoer op Verzoek. Eén vraag, voorzitter. In de conceptbegroting 2018 van het kleinschalige collectief vervoer Brabant Noordoost lezen we dat met de bijdrage die wij als provincie verstrekken, projecten door de gemeenten gefinancierd worden ter ontwikkeling van het vervoer in de regio. De verlaging van deze bijdrage houdt in dat steeds minder geld beschikbaar is om projecten te kunnen bekostigen. Is minder geld om projecten te kunnen bekostigen hetzelfde als beperktere bereikbaarheid in de regio? Tot zover mijn bijdrage, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Bakker voor zijn bijdrage en geef dan nu het woord aan de fractie van GroenLinks. De heer Smeets voert het woord.

De heer **Smeets** (GL): Dank u, voorzitter. Collega's, ik zal beginnen met mijn korte bijdrage van twee uur. Kleinschalig collectief vervoer, een klein bedrag inderdaad, zoals de PVV aangaf. Maar als je kijkt naar de begroting voor 2018 is dat een heel transparante, goed vormgegeven, goed onderbouwde begroting. Vorig jaar zijn wij met onze fractie in Oost-Brabant op visite geweest bij heel veel zorgcoöperaties. En al die zorgcoöperaties gaven als signaal naar ons en naar de Staten mee: kijk goed naar die voorzieningen in de toekomst, zodat die ook gehandhaafd kunnen blijven. En wat mij betreft een compliment aan het dagelijks bestuur, waarin deze gedeputeerde zit om dit goed te verantwoorden. En ik ga ervan uit dat als wij binnenkort praten over de toekomst van mobiliteit en openbaar vervoer, dat we dan hierop verder zullen doorzetten. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Smeets voor zijn bijdrage. Stel vast dat er verder geen woordmeldingen zijn. Ik wil de gedeputeerde vragen de beantwoording terstond aan te vangen. De gedeputeerde heeft het woord.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank, voorzitter. Dank ook voor de nieuwe naamgeving van de PVV. Leuk gevonden. Prima Vervoer op Verzoek. Uw concrete vraag was of de verlaging van de bijdrage voor projecten betekent dat dat gelijk staat aan een beperking van de vervoersmogelijkheden. Het antwoord daarop is nee. Sterker nog, we trekken extra geld uit om via experimenten OV, waarover ik u op korte termijn zal informeren, om juist inderdaad dat prima vervoer op verzoek verder te gaan intensiveren. Dus we

gaan de tegenovergestelde beweging maken. Alleen heeft mijn voorganger een afbouw van deze specifieke kostenpost met alle regio's afgesproken. Dat gaat niet ten koste van het vervoer, van de afspraken. En daarnaast hebben we dus extra budget, juist om die beweging waarvan u ook voorstander bent verder te stimuleren.

In de richting van de heer Smeets. Het klopt inderdaad. Bij de themasessie over de toekomst van mobiliteit praten we ook verder door over deze ontwikkeling van vervoer op maat.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn vlotte beantwoording. Ik kijk rond of er behoefte is aan een tweede termijn. Dat is bij beide sprekers niet het geval. Ik sluit dan de beraadslagingen voor dit onderwerp en stel voor dat wij ons klaar maken voor de stemmingen.

IV Stemming

De **voorzitter**: De leden die zich niet in de zaal bevonden zijn intussen in de zaal teruggekeerd. Wij gaan de stemming aanvangen.

44/17 Statenvoorstel Lijst Ingekomen Stukken periode 18 mei 2017 tot en met 31 mei 2017

De **voorzitter**: Allereerst over een tweetal stukken. Betreft 44/17, ontwerprijst betreffende de Lijst van Ingekomen Stukken van 18 mei tot en met 31 mei. Ik stel voor bij acclamatie dit besluit aan te nemen, tenzij iemand stemming verlangt, en de wijze van afdoening van de griffier te volgen. Geen stemming. Bij acclamatie is dit aangenomen unaniem.

45/17 Notulen van de PS-vergadering 21 april 2017

De **voorzitter**: Het ontwerpbesluit dat volgt betreft de notulen van de vergadering van 21 april jl. Wenst een van u daarover stemming? Dat is niet het geval. Dan zijn ze bij dezen vastgesteld.

20/17 Begrotingswijziging Intensivering Internationalisering en Branding 2017-2019

De **voorzitter**: Dan is nu aan de orde de stemming over het ontwerpbesluit over het vandaag behandelde onderwerp Intensivering Internationalisering en Branding. U kent het onder stuk nummer 20/17. De fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Deryckere** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Kutlu** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit voorstel is door uw Staten aangenomen.

28/17 Statenvoorstel Conceptbegroting 2018 Gemeenschappelijke Regeling regiotaxi Brabant Noordoost, zienswijze PS

De **voorzitter**: De volgende stemming gaat over het ontwerpbesluit van het zojuist besproken voorstel 28/17 over de conceptbegroting Gemeenschappelijke Regeling regiotaxi Brabant Noordoost. De fractie van de VVD.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Bahar** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

Mevrouw **Arts** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Kutlu** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het besluit is unaniem door uw Staten aangenomen.

V Sluiting

De **voorzitter**: Dames en heren. Daarmee zijn wij bij de sluiting van deze vergadering. Ik dank u allen voor uw inbreng. De eerstvolgende plenaire vergadering is op 7 juli. Volgende week, 30 juni, wel een Statendag. Ik verzoek u uw pasje in te leveren bij de bodetafel, wens u een goed weekend en voor degenen die daar aan toe zijn is er een drankje bij de lounge. Ik sluit de vergadering.

*De voorzitter **Error! Bookmark not defined.**sluit om 14.45 uur de vergadering.*